

TEMA

UNDER HJELMENE Nr. 1/2013

Styr på STØVET

Mange ser støv som et uundgåeligt vilkår i byggebranchen. Og du kan da heller ikke undgå, at arbejdet støver, men du kan tage vare på dig selv og dine kollegaer ved at:

1. Fjerne støv ved kilden
2. Bruge værnemidler
3. Afgrænse støvende arbejde.

I dette temanummer ser vi på, hvad du kan gøre for at mindske støv i situationer som på tegningen, fordi:

Støv er farligt!

Når det kommer i lungerne kan det give kræft, forgiftninger, eller forskellige lungelidelser. Næsten 70 % af de faglærte danske bygningsarbejdere arbejder med støvende materialer i mere end ¼ af arbejdstiden!

Sådan mindsker du støv fra adgangsveje

Asfalteret vej og regelmæssig vanding.

Under opførelsen af ATP Ejendommens erhvervsbyggeri på Langelinie Kaj, hvor NCC var med i de indledende faser, har ATP og NCC fra start lagt stor vægt på, at tænke sikkerheden ind i planlægningen. Derfor har de bl.a. meget tidligt asfalteret en stor del af adgangsvejene. Asfalteringen og daglig vanding, især der hvor der ikke er asfalt, betyder, at støv fra adgangsveje ikke er et problem.

louisefalborg@underhjelmene.dk

Daglig vanding er støvets overmand.

Hjælper luftrensere på støvet?

Jens-Ole Bang,
Jakon tømrer og arbejdsmiljørepræsentant

Der er en væsentlig forskel på luftkvaliteten der, hvor vi bruger luftrenseren, især når vi isolerer, og i rum med en dårlig luftudskiftning og i gamle bygninger.

Gulvfister

'Gulvfister' arbejder med meget højt vandtryk, og slamsugeren sørger for, at alt slam fra afslibningen bliver fjernet således, at der er fuldstændig rent og tørt efter maskinen, der altså ikke udvikler nogen form for støv, fugt mv.

'Gulvfister' kan bruges til mange afslibningsopgaver: skimmelsvamp, gulve med bly- og PCB-holdig maling, samt olie-, tjære- og bitumenrester.

Få mere at vide hos: Steen Andersen 21 74 54 78/ sa@fli-dan.dk

Hvem er Frøken

Hvem har set Frøken Tryllestøv?
Hvor kommer hun fra?
Hvordan kan man få fat på hende?

Det er faktisk meget sjældent, der er nogen, der har set Frøken Tryllestøv. På de fleste byggepladser er hun lidt af et mysterium, men hun er der! Det kan godt være, hun er lidt lækker, men hun er en 'man-eater', der har sine trylletricks – og det er farlige tricks, så det er faktisk sjældent, der er nogen, der vil kendes ved hende!

Det er nu lidt synd for Frøken Tryllestøv, for i virkeligheden kender alle hende. Frøken Tryllestøv er nemlig hende, der flyver rundt og drysser tryllestøv ud på byggepladserne i hele landet – det støv, ingen vil kendes ved, men som alle kender og i virkeligheden godt ved hvor kommer fra!

louisefalborg@underhjelmene.dk

Her er to eksempler på lette og billige løsninger, der hjælper til at afgrænse det støvende arbejde

Her ses en plastikafdækning med en sort lynlås, der kan tapes op på væggen. Hurtig og nem løsning, men ikke særlig robust og går let i stykker. Fås hos Harald Nyborg for 25,- kr. stk. men kan sikkert også fås i andre byggemarkeder.

Her ses den almindelige tykkere plastafdækning, hvor der i midten er påklæbet en løs rød lynlås. Meget mere robust og holder længere. Senest benyttet med stor succes ved renovationsarbejder på Gentofte Hospital. De løse lynlåse kan bl.a. købes hos Carl Ras.

Inden arbejdet går i gang

Bygherre og projekterende

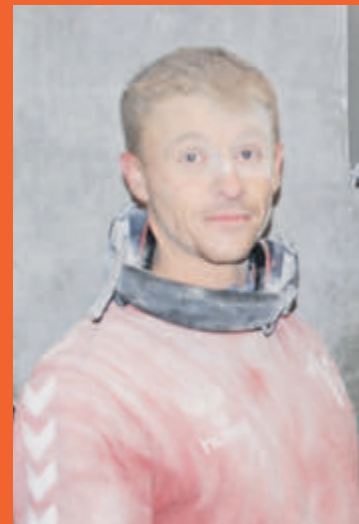
Som bygherre kan du mindske mængden af støv ved at:

- Gennemføre forundersøgelser
- Isolere støvende arbejder
- Planlægge byggepladsveje med belægning, der ikke støver

Entreprenør

Det er vigtigt, at du som entreprenør kortlægger risici for støvbelastning ved at:

- Spørge efter forundersøgelserne
- Sætte dig ind i Plan for sikkerhed og sundhed
- Bruge maskiner med effektivt sug eller vand
- Bruge luftrensere i arbejdsperioden (også om natten)
- Rydde op hver dag, så støvet ikke ophobes i krogene
- Rengøre mindst én gang om ugen
- Indkøbe og bruge korrekte værnemidler

Med lidt planlægning skulle en situation som denne gerne kunne undgås.

Støven er lækker,
men er hun?

Fjern støv ved kilden

Støv – det er også dit ansvar

Sug på rundsaven, luftrensere og Jakons oprydningsstation i hjørnet = en støvfri byggeplads!

For tømrervirksomheden Jakon handler det om at motivere medarbejderne til at reducere støvudviklingen i deres arbejde.

Jakon har sat fokus på støv. Det betyder, at støv indgår i deres proces-APV, når der er tale om arbejder, der forårsager støv.

De sætter blandt andet fokus på:

- Øget brug af sug på håndværktøjer, der udvikler støv
- Brug af luftrensere hvor der er en øget støvudvikling for at reducere det støv, som ikke fanges med proces-sug
- Rengøring af arbejdsstedet hver dag og støvsugning mindst en gang om ugen.

Initiativerne er indarbejdet i den daglige planlægning og har blandt andet medført en større arbejdsglæde, og dertil går medarbejderne bogstaveligt hjem uden næsen fuld af støv. Tilmed er der også konstateret mindre støv i ventilationsanlæggene, malerarbejdet får en pænere finish, og slutrengøringen er nemmere overstået.

Men trods indarbejdede rutiner i planlægning og udførelse er det stadig vigtigt, at alle tager et ansvar for at mindske støv og hjælper hinanden med at huske det, når man glemmer. "Medarbejderne skal i hverdagen huske, at de selv har indflydelse på, hvor meget de støver, og byggelederen skal huske at sikre, at der bliver iværksat støvafgrænsende tiltag som for eksempel støvvægge og udsugning," siger arbejdsmiljøchef i Jakon, Morten Walbeck.

Husker du at bruge vand, når du skærer sten?

Når bro-læggere udfører belægningsarbejder er det tit, at en sten eller flise lige skal rettes til. Ofte anvendes en kapsav med stenklinge til dette.

Selve skærearbejdet afgiver en masse sten-støv, som bro-læggeren inhalerer. Støvet ophober sig i lungerne og forårsager inflammation (betændelsesreaktion) i lungerne. Inflammationen kan medføre at vævsdele i lungen dør (stenlunger) og lungefunktionen heraf nedsættes.

Det kan også være til stor gene for andre, da belægningsarbejder ofte udføres tæt på 'menigmand', f.eks. ved reovering af fortove, pladser mv.

Brolæggeren på arbejde. Der er vand på, men et sug kunne gøre det sidste.

Støvproblemet kan dog forebygges ved at montere vandtilførsel på kapsavene, sådan at der tilføres vand ved skæring. Dermed tynges støvet og lægger sig hurtigt.

kennethbarlev@underhjelmene.dk

anneantilla@underhjelmene.dk

Intet støv på hjernen hos Hilti

Hilti Danmark A/S dannede rammen om test af deres sidste nye støvreducerende håndværktøj. Redaktionen besøgte Hilti og fik en demonstration i brug af forskelligt værktøj med og uden brug af sug.

Det nye bor, hvor støvet suges direkte op gennem boret.

Uanset hvilke materialer vi arbejder med eller skærer og borer i, så vil der forekomme støv i større eller mindre grad. Støvet spredes til hele pladsen, hvis ikke der træffes støvreducerende foranstaltninger på forkant. Er du ikke på forkant, er det ofte vanskeligt eller dyrt at kontrollere støv. Uden kontrol udsættes alle på byggepladsen for skadeligt støv!

Det virker!

Der er faktisk rigtig mange værktøjer, der begrænser støv. Hos Hilti fik vi en præsentation af de nyeste støvbekæmpende værktøjer – billederne viser et af disse. Vi drøftede ivrigt funktionalitet og brugen ved svært tilgængelige steder, samt hvordan arbejdsprocesser kan optimeres, når støv fjernes med det samme. Konklusionen fra samtlige deltagere var klar: Støvreducerende værktøjer virker, når de anvendes korrekt.

Med et traditionelt bor uden sug, efterlades der en hel del støv.

Med det nye bor, hvor støvet suges direkte op gennem boret, er der intet støv bag efter. Hverken i, ved siden af eller nede i hullet. Genialt vurderer testholdet. Absolut testvinder.

Det er sundere!

Der vil dog stadig være områder eller situationer, hvor værktøjerne ikke kan anvendes optimalt, og så vil det naturligvis støve mere. Men ingen var i tvivl om at investerer man i støvbekæmpende værktøjer, uanset hvilken leverandør de kommer fra, er det en investering i et bedre og sundere arbejdsmiljø for alle.

stigchristensen@underhjelmene.dk

Hvad gør støv ved dig?

I Danmark dør hvert år 900 mennesker på grund af udsættelse for støv i deres arbejdsmiljø – når man ikke tæller kræfttilfældene med. Desuden er lungesygdomme kendt for at ødelægge livskvaliteten gennem rigtig mange år, så man regner faktisk med, at ca. 15.000 gode leveår tabes hvert år på grund af arbejdsbetingede lungesygdomme. To af disse sygdomme, som nok også er de mest kendte, er KOL og Silikose (stenlunger):

Har man KOL (kronisk obstruktiv lungesygdom), som fejlagtigt kaldes 'rygerlunger', er luftrørene til lungerne forsnævrede, og lungerne bliver større, fordi man har svært ved at få luf-

ten ud af lungerne og dermed få iltet blodet tilstrækkeligt. KOL skyldes især indånding af svejserøg, cementstøv, kulstøv mv. Hver dag dør der 10 danskere af KOL. Tilsyneladende har bygningsarbejdere, der er ikke-rygere, mere end dobbelt så stor risiko for at få KOL end andre ikke-rygere.

Silikose kaldes ofte 'stenlunger' og skyldes indånding af stenstøv (især kvarts/flintesten) i forbindelse med bearbejdning af sten og beton. Silikose kan ikke helbredes og har ofte dødelig udgang. I Danmark anmeldes der hvert år ca. 40 nye tilfælde af silikose.

anderskabel@underhjelmene.dk

Andre støvreducerende værktøjer

Der findes mange andre støv-reducerende værktøjer. Scan her og se et par eksempler.

Boremaskine med sug

Mejselhammer med sug

Test af rillefræser med og uden sug

10 danskere har i dag
forladt os efter lang tids
hård sygdom.

KOL sendte dem i døden

Æret være deres minde

Denne dødsannonce er desværre
aktuel hver eneste dag i
Danmark! Fornylig måtte redak-
tionen sige farvel til en bekendt.